

KLAMOFFKA

ZIMA 2026

**ÉRA ROBOTŮ: NOVÉ VÝZVY, RIZIKA,
PŘÍLEŽITOSTI A PROFESE**

**REPORTÁŽE: FINÁLE LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
A TŘI DNY BEZ MOBILU**

**ROZHOVOR: PROFESOŘI VILČEK
A JINDŘICH O UMĚLÉ INTELIGENCI**

OBSAH

4 **ÚVODNÍ SLOVO**

5 **TIRÁŽ**

DIGITÁLNÍ OBČAN

7 AI ambasadorka GMVV

8-10 Dvojrozhovor s pány Vilčkem a Jindřichem

11-12 Roboti v různých odvětvích

13-17 Historie počítačů a AI

18-19 Jak funguje AI a jak s ním pracovat

20-21 Jak AI ruší staré profese a zavádí nové

22 Úvaha o rizicích umělé inteligence

ŽIVOT ŠKOLY

24-25 Poznej svého učitele: Tereza Táborská

26 Báseň pro profesora Lebedu

27-30 Reportáž z finále soutěže Max&Franz

31-32 Fotoohlédnutí

33-35 Reportáž z projektových dnů

VOLNÝ ČAS

37-38 Tipy na zimní aktivity

39-40 Recenze na 451 stupňů Fahrenheita

41 Recenze na R.U.R.

42-43 Tipy na sci-fi knihy

44 Recept na guláš

45 Rozhovor s kuchařem Danem Vondrou

Vážení čtenáři,

určitě jste si všimli, jak rychle se v dnešní době rozvíjejí technologie. Jsou všude kolem nás – prosazují se nenápadně, ale vytrvale. Vnímáme vůbec, jak moc ovlivňují náš každodenní život?

Určitě jste se už někdy zamysleli nad svým budoucím směřováním a povoláním, které by vás naplňovalo. S každým dalším rokem se sype stále více a více otázek typu: „A kam dál?“ Technologie se posouvají kupředu a s nimi i nejistota, co bude v budoucnu skutečně potřeba. Která povolání zmizí? Převz mou některé úkony roboti?

Do debaty o technologiích a umělé inteligenci se zapojují také naši pedagogové. Ve dvojrozhovoru s pány Vilčkem a Jindřichem se dozvíte o jejich pohledu na vývoj AI, tvorbu aplikací a digitální nástroje, které se stávají běžnou součástí vzdělávání.

Ukážeme vám, jak se počítače vyvíjely do kalkulačky až po dnešní aplikace schopné napsat za vás domácí úkol. Proto také přidáme tipy, jak s podobnými nástroji můžete nakládat tak, aby výsledek stál za to.

Ale nebojte, kdyby na vás už toho virtuálního světa bylo moc, poradíme vám, kam si zajít zabruslit a posedět na kávu se skutečnými lidmi. Jakou knížku si přečíst, když se třeba dáte inspirovat naší reportáží ze tří dnů bez mobilu. Projekt ukázal, jak snadno přehlízíme přítomnost a prostor, v němž si můžeme užít sami sebe. Protože skutečná realita je nakonec vždy barvitější a zajímavější než ta umělá.

Neváhejte, otočte stránku a ponořte se do čtení. Tohle číslo má co nabídnout!

Za redakci
Yuliya Malendevych

TIRÁŽ

VYDÁVÁ

GYMNÁZIUM MEZINÁRODNÍCH A VEŘEJNÝCH VZTAHŮ

REDAKCE

MAGDALENA BEZNOSKOVÁ, TEREZA KRASŇANOVÁ, JULIE MATYASKO, ANNA MIŘÁCKÁ,
DANIELA OETTER, SOFIE PERGLOVÁ, BÁRA ŠEDIVCOVÁ, KRISTÝNA TERBROVÁ, RICHARD
ŽALOUDEK, KONSTANTIN SHOPOV, ADAM HADŽIĆ, YULIA MALENDEVYCH

LAYOUT, DESIGN, GRAFIKA

VERONIKA KŘIVÁNKOVÁ

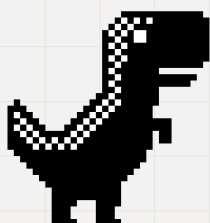
SUPERVIZE, KOREKTURY, EDITACE

KRISTÝNA TIETZ BERNARDOVÁ,
KATJA WUNDERLIN,
KATEŘINA SURMANOVÁ

DIGITÁLNÍ OBČAN

Dnešní svět si nelze představit bez digitálních technologií. Tyto technologie prostupují do všech aspektů běžného života a znalost není jen žádoucí, ale nezbytná. Nové technologie přicházejí rychleji, než jsme schopni adaptovat se na ty stávající, a s příchodem jazykových modelů a strojového učení (AI) bude rychlost vývoje ještě akcelarovat.

To obnáší ověřovat smysluplné využívání umělé inteligence v procesech školy jako prostředku k rozvoji digitálních kompetencí žáků a zaměstnanců školy.

CÍLE ŠKOLY GMVV PRO ROK 2025/2026

Na daný školní rok si GMVV stanovilo několik oblastí, jimiž chce protkat vzdělávací a společenský kontext gymnázia. Jsou to globální občan, zdravý občan, kreativní občan, digitální občan a odpovědný občan. V magazínu Klamoffka se jim budeme věnovat postupně, v jednotlivých číslech. V tom podzimním jsme tematizovali občana globálního.

„MŮJ VZTAH K AI JE POZITIVNÍ, ALE KRITICKÝ.“

Na naší škole vznikla nová pozice. Jejím cílem a smyslem je postarat se, aby se AI ve výuce používalo smysluplně a bezpečně. Ambasadorkou AI se stala profesorka **Zuzana Blažková**, která se v dané oblasti vyzná a podstoupila další školení, aby znala nejnovější trendy. Sice teprve začala s prací, ale už je její aktivita znát.

ZUZANA BLAŽKOVÁ

Spolu s ICT kolegy vytvořila web **Jakselepeucit.cz** pro všechny naše studenty, který slouží coby opora a navigace, jak se dá AI ve škole používat. Stránka se zaměřuje na umělou inteligenci od Googlu, NotebookLM.

Paní ambasadorka je tu pro studenty i učitele. Můžete se na ni obrátit s dotazy ohledně používání AI na úkoly tak, aby vám to sloužilo kužitku, ptát se jí, k čemu se nástroje dají využít a jak, případně ji kontaktovat s jakýmkoli dotazy na téma umělé inteligence.

DANIELA OETTER

AI JE JAKO KALKULAČKA. SÁM MUSÍŠ VĚDĚT, CO POČÍTÁŠ

JAN JINDŘICH

ROZHOVOR

Dřív se říkalo, že člověk se musí ve škole naučit tři základní věci: psát, číst, počítat. Do kanonické trojice se ale spíš rychle, než pomalu dostává čtvrtá základní nutnost, a sice rozumět počítačům. Vědět, jak funguje hardware a software, co znamená a obnáší programování, jak pracovat s umělou inteligencí. Na naší škole máme na tohle téma dva na slovo vzaté odborníky, učitele ICT **Jana Jindřicha** a **Miroslava Vilčka**, a proto vám s nimi přinášíme dvojrozhovor. Ať se vyznáte ve světě, na který se sice nedá sáhnout, ale vytrvale nás obklopuje a ovlivňuje.

MIROSLAV VILČEK

GMV/CZ

Jaký je váš osobní názor na umělou inteligenci – spíš pomocník, nebo hrozba?

JJ: Jednoznačně pomocník. Hrozbou se stává až ve chvíli, kdy ji lidé používají bez přemýšlení. AI sama o sobě není zlá – jen extrémně poslušná. A to je někdy nebezpečné.

MV: Já to беру jako kalkulačku na steroidech. Když víš, co děláš, ušetří ti čas. Když ne, tak ti jen rychleji ukáže, že nevíš, co děláš.

Změní AI vaši práci?

MV: Už ji změnila. Míň času trávím rutinními věcmi a víc tím, že řeším, proč něco funguje. Což je vlastně ta lepší část práce.

JJ: Souhlas. Učitelé nezmizí, jen přestanou být „živou Wikipedií“. A upřímně – to je docela úleva.

Jaké vidíte největší výhody AI ve školství?

JJ: Personalizaci. Každý student může jet svým tempem a stylem. To ve třídě se třiceti lidmi prostě jinak nejde.

MV: A taky to, že AI nemá v pondělí ráno blbou náladu. Vysvětlí to klidně popáté. Já už občas funím.

Nechali byste AI napsat test, který byste dali studentům?

MV: Nechal bych – ale rozhodně bych si ho zkontroloval. AI občas vytvoří geniální otázku... a hned pod ní úplný nesmysl.

JJ: AI jako návrh, učitel jako filtr. Test bez kontroly bych si netroufl dát ani od kolegy, natož od robota.

Myslíte si, že by AI zkontrolovala třídu lépe než vy?

JJ: Pokud by měla možnost vypnout wi-fi a telefony, tak možná ano.

MV: Ale neumí ten pohled, co říká: „Už to nepokoušej.“ Zatím.

Měla by se AI oficiálně využívat při výuce? Kde je podle vás hranice?

MV: Rozhodně ano. Hranice se vztyčí ve chvíli, kdy student odevzdá práci, které sám nerozumí.

JJ: AI by měla být nástroj, ne autor. Stejně jako kalkulačka – taky ji můžeš použít, ale musíš vědět, co počítáš.

Jak by se měla změnit výuka informatiky kvůli rozvoji AI?

JJ: Méně biflování syntaxe, víc logiky, kritického myšlení a práce s informacemi.

MV: A hlavně učit studenty správně se ptát. Kdo se blbě ptá, dostane blbou odpověď – a to platí i pro AI.

Dosáhne AI někdy vlastního vědomí?

MV: Technicky? Těžko říct. Prakticky? Spíš ne.

JJ: A i kdyby ano, doufám, že si nebude pamatovat všechny moje staré kódy z roku 2008.

Které profese zaniknou a které se naopak zrodí?

JJ: Zaniknou ty, které jsou čistě rutinní. Vzniknou profese kolem řízení, kontroly a kombinace AI s lidskou kreativitou.

MV: A tipuju, že „AI opravář“ bude jednou normální povolání. Něco jako: „Pane, ono to zase halucinuje.“

Kdo by měl nést odpovědnost za chyby, které AI udělá?

MV: Vždycky člověk. AI nemá občanku ani rodiče, které bys mohl pozvat do školy.

JJ: Přesně tak. Odpovědnost patří tomu, kdo AI použil – ne tomu, kdo se na ni vymlouvá

ADAM HADŽIĆ, KONSTANTIN SHOPOV

ODHALÍ RAKOVINU, VYTISKNE STŘECHU

Za posledních pár let zaznamenaly technologie umělé inteligence obrovský skok ve vývoji. Zajisté jste již obeznámeni s AI programy jako je ChatGPT či MetaAI, které vám za pár sekund vygenerují cokoli, co si jen přejete, avšak umělá inteligence může být nápomocná, i když jde o váš život, nový dům nebo svařování ve strojírenství. Kde všude roboti a chytré programy lidem pomáhají?

POMOCNÍK SESTER I LÉKAŘŮ

Jednou z klíčových oblastí je administrativní – AI systémy dokážou automaticky zpracovávat zdravotnickou dokumentaci, plánovat termíny, vyplňovat lékařské zprávy a předpisy či personalizovat pacientům program léčby a kontrolovat distribuci léků. Uleví lidem od papírování, navíc sníží riziko chyby.

AI vypomáhá i v oblasti diagnostiky. Algoritmy analyzují snímky z magnetické rezonance, CT i rentgenu. Dokážou rychle vyhodnotit velké množství dat a upozornit na podezřelé nálezy, které by na snímcích pouhým okem ani nemusely být vidět.

Zvláště užitečná je AI při včasném odhalování rakoviny. Systémy jako ChestLink, program určený k analýze rentgenových snímků hrudníku, dokážou rozpoznat i velmi drobné změny v tkáních, což zvyšuje šanci na včasnou diagnózu a úspěšnou léčbu nádoru.

ROBOT NA OPERAČNÍM SÁLE

Roboticky asistované operace jsou už zavedenou operační metodou. Lékaři při nich ovládají chirurgické roboty, kteří provádějí složité zákroky s vysokou přesností a menšími řezy, než by byli schopni doktoři. Robotické operace značně snižují ztráty krve a riziko komplikací, tudíž se urychlí i hojení. Rehabilitační roboti a exoskelety pomáhají pacientům po úrazech, po mozkových příhodách nebo s vrozenými pohybovými defekty získat znovu sílu a pohyblivost.

Do budoucna se počítá s tiskem plně funkčních orgánů pro pacienty, kteří potřebují transplantaci, ale nedá se pro ně najít vhodný dárc.

3D TISK VE STAVEBNICTVÍ

Princip je jednoduchý – namísto tradičního zdění speciální tiskárna na základě digitálního modelu postupně vrství betonovou či cementovou směs a vytváří tak stěny. Umí vyrobit i skleněnou střechu, jako se to stalo na známém kostele v Neratově.

V Číně nebo Spojených Arabských Emirátech už mají touto metodou postavené administrativní budovy nebo rodinné domy, u nás se technologie postupně prosazuje také, protože výrazně šetří čas a s ním i peníze. 3D tiskárna si poradí i s architektonicky složitějšími tvary, třeba kopulemi.

ROBOTI V MONTÉRKÁCH

Kolaborativní roboti, takzvaní „koboti“, se ve strojírenství už běžně používají. Koboti shromažďují a dopravují materiál ze skladů, podílejí se na inspekci kvality, protože díky algoritmům svedou odhalit sebemenší vadu produktu. Prosazují se taky ve výrobě.

Umějí velmi přesně svařovat, zvládají broušení a leštění. Představte si to třeba na montování jednotlivých dílů automobilu. Lidským zaměstnancům ušetří fyzicky náročnou, často nebezpečnou aktivitu. Lidé dohlížejí, aby roboti byli správně nastavení, seřízení a servisováni.

BARBORA ŠEDIVCOVÁ

VELKÁ DATA, MALÉ ČIPY

JAK SE Z KALKULAČKY STAL MYSLÍCÍ STROJ

Od počátku lidské existence se člověk snažil usnadnit si práci různými vynálezy. Zprvu ryze mechanickými, například kolem, pákou nebo kladkou, ale postupně se nápady zlepšovaly. Výsledky byly komplexnější a zvládly víc úkolů, přičemž zásadní impuls přinesla průmyslová revoluce. Od koní k páře, od páry ke spalovacímu motoru, od benzínu k jízdě na elektrinu. Nejvíc ohromující a zároveň pro mnohé děsivé jsou pokroky ve vývoji umělé inteligence. Co by si lidé, které děsilo auto, mysleli o dnešním světě zaplněném elektronikou, počítači a aplikacemi, které umí předstírat konverzaci?

Za umělou inteligencí vždycky najdeme inteligenci skutečnou, lidskou, velké sny a odvážné vize. Podívejme se společně na dlouhou, ale pozoruhodně rychlou cestu, milníky a klíčové osobnosti světa oboru umělé inteligence a počítačů, na které se dnes vedle velkých byznysmenů typu Steve Jobs nebo Mark Zuckerberg zapomíná.

Abakus

Jedním z prvních klíčových milníků byl vynález mechanické pomůcky zvané abakus. Tento přístroj je starý 5000 let a jeho princip se zakládá na posouvání kuliček po vyznačených sloupcích na desce. K počítání se často používaly kamínky, kterým staří Římané říkali *calculi*. Z tohoto slova pochází termín kalkulačka.

Abakus je důležitý, protože mechanizuje myšlení člověka. Lidé už nepočítali jenom v hlavě, ale přenášeli své výpočty na fyzické předměty. Tento princip se postupem času stal jednou z ústředních myšlenek pro vývoj technologií.

4000-5000 LET PŘ.N.L.

Pascalina

Mladý francouzský matematik **Blaise Pascal** sestrojil v roce 1642 **první mechanickou kalkulačku**, dnes známou jako Pascalina. Fungovala pomocí soustavy malých ozubených koleček, které se při otáčení automaticky přesouvaly a zaznamenávaly výsledek výpočtu.

Přístroj byl velice efektivní a spolehlivý, protože dokázal přesně sčítat a odčítat zadané hodnoty. Poprvé se tak objevuje myšlenka strojů, které dokážou některé úkoly samostatně vypracovat bez neustálého zásahu lidí.

1642

Leibnizův kalkulátor a dvojková soustava

Německý matematik a filozof **Gottfried Wilhelm Leibniz** vytvořil svou unikátní verzi mechanické kalkulačky, o něco pokročilejší díky speciální součástce, jež vedle sčítání a odčítání zvládla i dělení a násobení.

Leibniz navíc přišel s myšlenkou dvojkové soustavy (0 a 1). Tento koncept se o několik století později stal jazykem všech počítačů a základem pro veškerý digitální svět.

1673

Analytický stroj

O dvě století později přichází britský filozof, matematik a strojní inženýr **Charles Babbage** předlohou prvního počítače. Jeho návrh tzv. analytického stroje měl dokázat během vteřin spočítat výpočet jakéhokoliv druhu a řídit se podle zadaného programu. Zařízení se skládalo z paměti, procesoru, vstupu a výstupu. Myšlenka předběhla svoji dobu, v technologii i možnosti zajistit finance – koncept využili o téměř sto let později vědci a inženýři, aby vytvořili první moderní počítač. Čtyřsložkový Babbagův vzorec platí dodnes.

1837

Příchod elektronických počítačů

Druhá světová válka intenzivně popohnala technologický vývoj. Vznikly první plně elektronické počítače, například **Collosus** v Británii (1944) a **ENIAC** v USA (1943). Místo mechanických součástí využívaly elektronky, což umožnilo vyšší rychlost výpočtu. Zároveň však byly velmi energeticky náročné a často se porouchaly.

Elektronické počítače představovaly velký technologický skok, protože umožňovaly výpočty, které by byly pro člověka prakticky nemožné. Nejvíce se využívaly k dešifrování složitých kódů a balistickým výpočtům.

Tranzistor, čipy, osobní počítače a vznik internetu

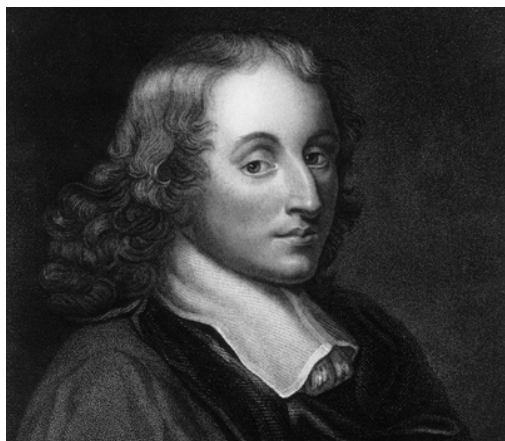
Ve druhé polovině 20. století nabral vývoj spád. V roce 1947 vznikly tranzistory, které nahradily velké a nestabilní elektronky a umožnily vznik menších, levnějších a energeticky úspornějších počítačů. Zrodily se mikroprocesory a integrované obvody, které soustředily tisíce až miliony komponent do jednoho čipu. Díky této technologii se v 70. a 80. letech objevily osobní počítače, které se postupně z laboratoří a firem přesunuly do domácnosti.

Vznik internetu a umělé inteligence

Předchůdcem internetu byla počítačová síť zvaná **Arpanet**, která vznikla na konci 60. let minulého století a byla využívána pro vojenské a akademické účely. Dokud nepřišel koncem 90. let britský informatik **Tim Berners-Lee** s myšlenkou **World Wide Webu**, který umožnil propojování informací pomocí hypertextových odkazů a zpřístupnil je běžným uživatelům. Postupně se z malého projektu stal otevřený globální prostor.

Od 21. století se internet a s ním i umělá inteligence prudce rozvíjí. AI se rychle přesunula z literární teorie do praxe. Začaly se prosazovat metody strojového učení a umělých neuronových sítí. Díky této technologii počítače už nebyly pouze naprogramované, ale dokázaly se učit ze zkušenosti a zlepšovat své výsledky. Tento zlom otevřel cestu k dnešním aplikacím umělé inteligence jako například ChatGPT, Gemini a další.

OSOBNOSTI

BIOGRAPHY.COM

Blaise Pascal (1623-1662)

Francouzský filozof, fyzik a matematik.

Vynalezl první mechanickou kalkulačku zvanou „Pascalina“. Sestrojil ji pro svého otce, který pracoval jako daňový správce. Kalkulačka mu ulehčila náročnou aritmetiku. Pascal tak položil základy pro počítačovou techniku.

NEWYORKER.COM

Ada Lovelace (1815-1852)

Britská matematická, první programátorka na světě.

Vytvořila první algoritmus, když psala poznámky k analytickému stroji. O celé století předběhla svou dobu, když konstatovala, že stroje by mohly pracovat nejen s čísly, ale i se symboly, hudbou a textem.

WIKI.KNHOVNA.CZ

Alan Turing (1912-1954)

Britský matematik, logik a kryptolog.

Během druhé světové války se podílel na prolomení německého šifrovacího stroje Enigma, čímž pomohl Spojencům k výhře. Přišel s konceptem tzv. Turingova stroje. Byl to teoretický model, který popisoval, jak by mohl počítač zpracovávat jednoduché informace. Navrhl i speciální Turingův test, který posuzuje, zda se chování stroje podobá lidskému myšlení. Položil základy počítačové vědy i etických otázek ohledně umělé inteligence.

LINDAY MEDIATHEQUE

John Bardeen (1908-1991)

Americký fyzik a inženýr.

Jako jediný člověk v historii získal Nobelovu cenu za fyziku dvakrát. V roce 1947 se podílel na vynálezu tranzistorů, které nahradily elektronky a umožnily vznik menších a rychlejších zařízení. Bez tohoto objevu by neexistovaly mikroprocesory, a tím pádem ani osobní počítače.

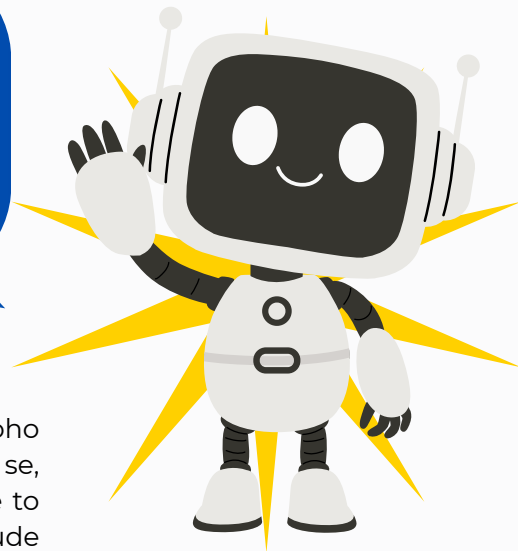
Geoffrey Hinton (1947)

Britsko-kanadský informatik a kognitivní vědec. Pomohl vytvořit metody, podle kterých se počítače mohly učit ze svých vlastních chyb. Dokázal vyvinout postupy, které umožnily trénovat modely na velkých datech, což nebylo dříve možné. Jeho výzkum přispěl k praktickému využití umělé inteligence, například k práci s textem nebo rozpoznání obrázků či zvuků.

RICHARD ŽALOUDEK

AHOJ, CO PRO TEBE MŮŽU UDĚLAT?

Jmenuje se generativní AI, ale většinou jí říkáme chatGPT podle jednoho z nejrozšířenějších nástrojů tohoto typu. Otevřete stránku a ptáte se, zadáváte úkoly, necháváte psát texty, kreslit obrázky a prezentace. Je to geniální, nebo je to past? S generativní AI se to má jako se vším. Bude vám sloužit tak dobře, jak dobře a zodpovědně se ji naučíte používat.

Chatbot je vycvičený tak, aby mezery překlenoval – to znamená, že když něco neví, má tendenci si vymýšlet, a to velmi přesvědčivě. V jedné odpovědi může smísit absolutní nesmysly s ověřitelnými fakty, aniž by mezi nimi rozlišil, protože jednoduše není „vychovaný“, aby nevěděl. To si raději věrohodně vybíjí, jak by to být mohlo, a to klidně v barvitých detailech. Odkazy na neexistující knihy a citace, osoby, co nikdy nežily, nebo nedělaly to, co model tvrdí. Události, co se nestaly. Říká se tomu halucinace.

TADY JE NĚKOLIK OSVĚDČENÝCH POSTUPŮ, JAK SI MODEL VYCVIČIT A JAK MU PŘEDKLÁDAT ZADÁNÍ, ABY BYL OPRAVDU K UŽITKU:

Kvalita vstupu se rovná kvalitě výstupu. Nahrávejte přílohy, vkládejte odkazy na články, které téma pojednávají dobře. Čím víc přesnějších dat modelu dáte, tím lepší bude výsledek. Pokud se zeptáte nejasně nebo nejednoznačně, model si sám tipne, na základě pravděpodobnosti, jak jste to asi mysleli, a dojde ke zkreslení.

Co nejpřesněji řekněte, co požadujete, formulujte pečlivě. Definujte formát, rozsah, styl, tón a sloh, uveďte, jaká fakta rozhodně chcete, aby zazněla, popište nároky na strukturu.

Nikdy nespolehejte na fakta od generativní AI bez dalšího ověření: rovnou žádejte o odkazy na zdroje, ušetříte čas i potíže. U technických nebo faktických témat chtějte odkazy na oficiální dokumentaci, zákony, vědecké publikace nebo mediální zdroje. Pokud je nemůžete dohledat nebo odkazy nefungují, model pravděpodobně halucinuje.

Pokládejte kontrolní otázky, když se vám něco nezdá. Většinou postačí: „Tímhle tvrzením jsi si jistý?“ Pokud jste narazili na zkreslení nebo halucinaci, tato otázka přiměje model k přiznání.

Vy zastaňte kreativní část, model využijte jako nástroj na úpravy a doplnění. Jde-li o textový výstup, napište ho z co největší části sami, klidně neučesaně, ale tak, aby bylo jasné, jaké myšlenky a jakým tónem chcete sdělit. Model po vás text upraví a dodá mu formu, když vy dodáte obsah.

Rozdělte úkoly na menší části, pokud žádáte komplexnější úkol. Docílíte větší přesnosti a zmenšíte riziko halucinací.

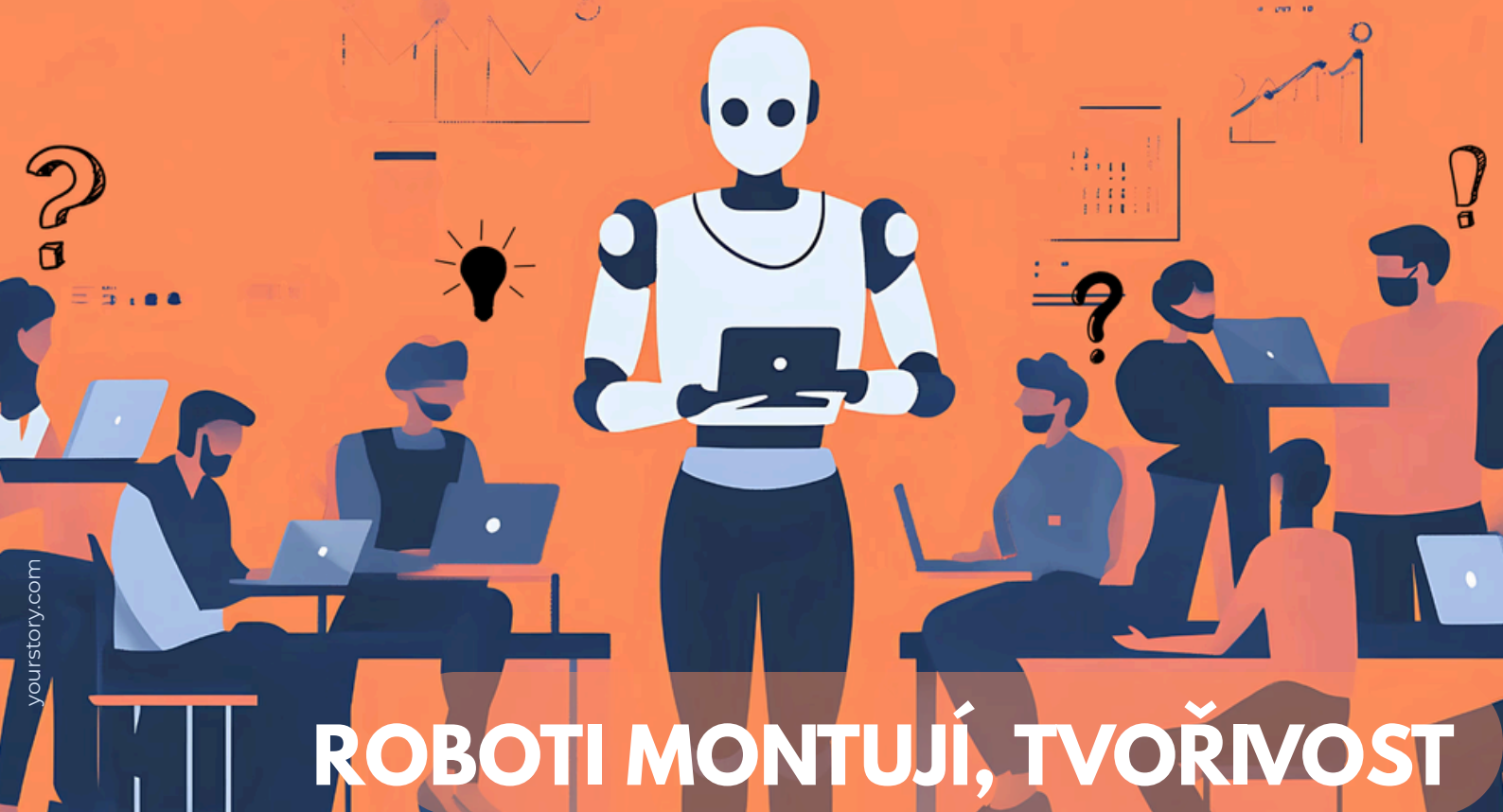
Jedna z věcí, kterou model často nepochopí nebo nevyhodnotí správně, je širší kontext. **Popište kontext proto co nejpřesněji**, aby věděl, v jakých souvislostech má dané téma pojednávat.

Budete-li model používat na dodání kompletních řešení a textů, **může utrpět vaše schopnost kritického myšlení.** Budete vědět CO, ale ne PROČ. Může trpět i vaše schopnost srozumitelně a přesně vyjádřit, co chcete sdělit. Pokud za sebe necháte myslet a tvořit umělou inteligenci, hrozí, že ta vaše bude zahálet. Budete-li model používat jako pomocný nástroj, urychlí a usnadní vám řešerše a rutinní práci. Na vás zůstane to zábavné: přemýšlení, analýza, tvoření.

KATEŘINA SURMANOVÁ

KONEC STARÝCH PROFESÍ:

ROBOTI MONTUJÍ, TVOŘIVOST A PÉČI NENAHRADÍ

Umělá inteligence, robotizace a chytré domácnosti mění nejen každodenní životy, ale i trh práce. Některé profese, které bývaly běžné, pomalu mizí. Nahrazují je stroje, algoritmy a systémy, které dokážou pracovat rychleji, přesněji, levněji a bez přestávek. Existuje dokonce názor, kterým se vážně zabývají ekonomové a politici, že brzy nastane situace, kdy nebude nutné, aby všichni lidé pracovali. Zaměstnání se budou věnovat ti, kdo chtějí a mohou, ostatním stát zajistí garantovaný příjem, nezbytný objem peněz pro život, protože o výrobu hodnot se postarají stroje.

Nejčastěji umělá inteligence nebo robotizace přebírá činnosti, které se opakují, jsou rutinní a namáhavé. Naopak s tím, jak společnost stárne, se zvyšuje poptávka po zdravotnících, pečovateli a sociálních pracovnících. Pochopitelně roste zájem o IT a ICT specialisty, kteří umějí aplikace naprogramovat a roboty nastavit či řídit.

ZANIKAJÍCÍ POVOLÁNÍ

Patří sem třeba **nižší úředník** nebo **administrativní pracovník** – ti, co mají za úkol rutinní zpracování dokumentů, vyplňování formulářů nebo evidenci dat.

Podobně **operátor výrobní linky a skladník**. Stroje mohou pracovat nonstop, přesně a bezpečně, což postupně nahrazuje fyzickou manuální práci.

Prosazují se také autonomní vozidla, případně drony. Samořídící dopravní systémy postupně nahrazují **řidiče** pro dlouhé trasy, rozvážku nebo městskou dopravu. Komplikované situace a údržbu stále zajišťuje člověk a není dořešená etika provozu autonomních vozidel. Například kdyby způsobila nehodu, kdo by nesl zodpovědnost?

Umělá inteligence se prosazuje také v oblasti **operátorů call center a zákaznickém servisu** – jednoduché dotazy zákazníků řeší chatboti a hlasoví asistenti. AI dokáže odpovídat okamžitě, 24/7 a ve více jazycích. Člověk zůstává pro složité, atypické nebo citlivé situace, s těmi si robotická mysl neporadí.

Mění se i výroba a úprava textů: korektury, přepisy, případně i překlady. Algoritmy umí **generovat, upravovat a kontrolovat text**, běžné jevy odhalí, ale selhávají na úrovni kontextu. Pokud je jazykový výklad širší, existuje více možností, dělá umělá inteligence chyby, často také sklouzává ke špatným větným konstrukcím a zavádějícím formulacím nebo zkratkám. Algoritmus je u textů pomocník, ale sám dobrou kvalitu nezaručí.

NOVÁ ÉRA

Klíčovou roli bude hrát schopnost se přizpůsobit změnám a ochota učit se novým dovednostem. Nové technologie výrazně změní, kdo a jak bude práci vykonávat. Je to tak odjakživa – šoféři koňských povozů a šafáři odvanuli spolu s motorovými vozy, pradelny zanikly s nástupem automatických praček, kovářů také výrazně ubylo.

Jisté je, že budoucnost mají zaručenou **programátoři**. Umělá inteligence dokáže generovat základní kód nebo opravovat chyby, ale určit potřebu a říct, jak jí přesně dosáhneme, to sahá za její možnosti.

Jde o řešení složitých úkolů, přijímání kreativních rozhodnutí a vytváření něčeho zcela nového – úkolů, které vyžadují intuici, logiku a představivost.

Kariéry založené na kritickém myšlení a komplexním rozhodování jsou nejdolnější vůči automatizaci, za všech dob. Profese, které vyžadují emoční inteligenci, etiku a jemnou analýzu, jsou nejméně náchylné k nahrazení stroji.

SOFIE PERGLOVÁ, YULIYA MALENDEVYCH

DIGITÁLNÍ OBČAN

Například **umělci**, ti vycházejí z vlastního prožitků a osobního vnímání reality, zatímco AI vytváří obrázky nebo texty pouze na základě toho, co už existuje. Na úrovni kreativity, nečekaných spojení a úhlů pohledu nic nového nepřinese. Týká se to i **módy, designu, architektury**.

Další oblastí, kde se člověk nedá nahradit, je **medicína** – určit správnou diagnózu zvládne aplikace, ale nastavit dobrou léčbu, rehabilitaci, zohlednit osobnost a situaci pacienta, to musí udělat lékař nebo zdravotnický specialista.

Roboti sice už dnes pomáhají třeba při operacích, ale jsou spíš takovým chytrým skalpelem, nikoli chirurgem. O tom, co robot udělá, rozhoduje lidský operatér.

Lidi nelze nahradit tam, kde jde o **péči**, ať už o tělo, mysl nebo každodenní chod. Týká se to dětí, pacientů a seniorů. Společnost celkově stárne, dožíváme déle, ale nikoli ve zdraví. Bude zapotřebí víc a víc pečovatелů, mnohdy specializovaných. A také zdravotních sester, asistentů, psychologů, terapeutů, fyzioterapeutů nebo psychiatrů.

Podobné to bude v **zemědělství** nebo **péči o životní prostředí**. Stroje a aplikace se postarají o kontrolu vlhkosti půdy, o celkový monitoring, hlášení odchylek, o sadbu a sklizeň, ale řídit celek, rozhodovat o tom, který kus země se využije pro jakou plodinu, která lokalita bude požívat ochrany, to patří lidské suverenitě.

Důležitou oblast představuje **ochrana a správa společnosti** – bavíme se o vojácích, policistech, strážnících, politicích. A poroste význam takzvaných **reintegrátorů**, tedy lidí, co pomáhají jiným lidem adaptovat se na změny v éře umělé inteligence.

AI MŮŽE ŠKODIT PŘÍRODĚ I LIDEM

Umělou inteligenci mnoho z nás používá denně, ale zamysleli jste se někdy nad tím, jestli a jaké má i **negativní dopady**?

Všichni víme a chápeme, že AI zjednodušuje práci s informacemi, šetří čas a pro řadu oborů znamená obrovské zrychlení a zefektivnění. Mně osobně například pomáhá ve studiu a určitě nejsem sama, AI také otevírá možnosti lidem, co neumí cizí jazyky. Díky chytrým aplikacím můžeme jednoduše komunikovat s někým třeba v japonštině nebo svahilštině.

Ale uvědomme si i to, na co většinou nemyslíme. Umělá inteligence představuje hrozbu z enviromentálního hlediska, jelikož má masivní spotřebu energie a vody, které používá k tréninkovým modelům a na provoz a chlazení datových center. Negativní je i značný elektronický odpad z rychle stárnoucího hardwaru a těžba vzácných minerálů náročná na zdroje, taky emise z dodavatelského řetězce. To vše přispívá k velké uhlíkové stopě, vyčerpávání vodních a přírodních zdrojů a znečištění životního prostředí.

A pokud chcete vědět, jak může škodit vám osobně, je umělá inteligence značně problematická z hlediska pravdivosti a spolehlivosti poskytnutých informací. Když AI něco neví, domyslí si to, co zní nejlépe. Musím zmínit i fakt, že užívání AI znamená to, že méně namáháme vlastní mozek, a tím hloupneme.

AI je dobrý sluha, ale může být špatným pánem. Už máme i spoustu negativních zkušeností s umělou inteligencí a musíme si dávat pozor, aby nás podobně jako v dystopických románech neovládla. Ne vzpourou robotů, ale tím, že je za sebe necháme dělat všechno.

ANNA MIŘÁČKÁ

ŽIVOT

GOETHE INSTITUT

ŠKOLY

CHTĚLA JSEM SE STÁT PEDAGOGEM, JAKÉHO JSEM SAMA POTŘEBOVALA

Někdy stačí málo. Jedna věta, jeden moment, který v člověku zůstane déle, než by čekal. Učitelé jsou často těmi, kteří tyto chvíle vytvářejí, aniž by si to uvědomili. Vzájemně spolu trávíme hodně času a ovlivňujeme se, proto stojí za to se lépe poznat. Jaká byla cesta paní profesorky Táborské k učení, co by dělala, kdyby neučila, co ji baví? Nahlédněte do světa **Terezy Táborské** trochu blíž.

PROČ JSTE SE STALA UČITELKOU?

Ta cesta byla dlouhá, původně jsem měla úplně jiné plány. Chtěla jsem se stát lékařkou, ale vzhledem k povaze práce jsem ráda, že se to nakonec nestalo, protože mě děsí i odběr krve. Moje kroky vedly na pedagogickou fakultu, kde jsem si řekla, že když je nemůžu porazit, musím se k nim přidat. Nesu si totiž takové trauma: na základní škole mi řekla učitelka výtvarné výchovy, že ještě nepotkala holčičku, která takhle ošklivě kreslí. Takže jsem si řekla, že bych se mohla pro jiné žáky stát takovou učitelkou, kterou jsem kdysi potřebovala.

ČÍM BYSTE BYLA, KDYBYSTE NEUČILA?

Už nechci být lékařkou. Dělá se mi zle i z toho, že sedím v čekárně. Asi by mě bavilo péct koláčky a prodávat kávu. Jako malá jsem chtěla být princeznou nebo maminkou, teď mám blíž k mamince.

CO RÁDA DĚLÁTE VE VOLNÉM ČASE?

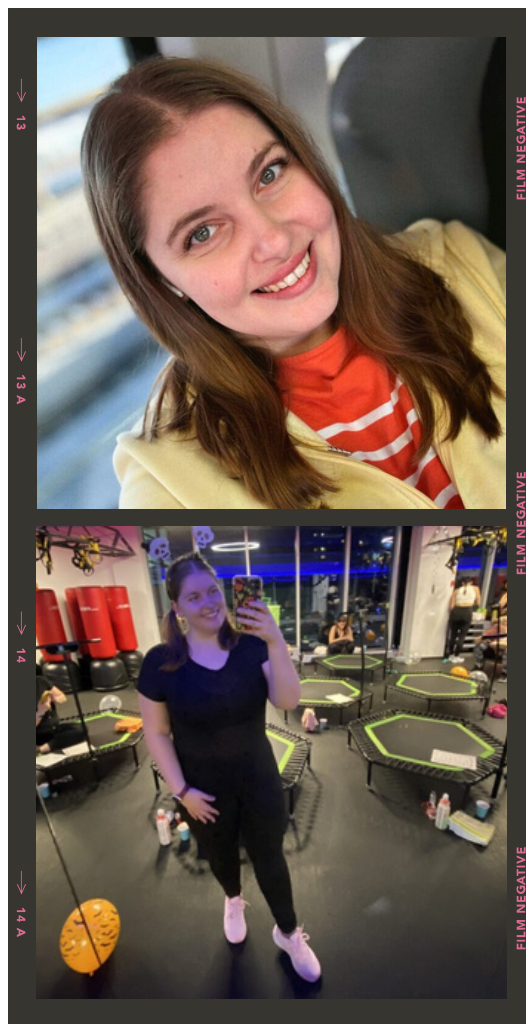
Vařím, pečů a čtu knížky. Jsem cholerik po tatínkovi, takže mě baví vybarvovat antistresové omalovánky a do pozadí si pustit krimi podcast. Pak se to hezky vyvažuje.

JAKOU POSLOUCHÁTE HUDBU?

Na Spotify wrapped mi vyšel poněkud vyšší věk, mám ráda hudbu z 60. až 80. let. Úplně nejraději mám skupinu The Beatles.

JAKÝ BYL VÁŠ OBLÍBENÝ PŘEDMĚT NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE?

Určitě to nebyla čeština, to se změnilo až s příchodem jedné paní učitelky. U ní jsem měla poprvé v životě jedinou dvojku, právě z češtiny. Řekla jsem si, že u této paní učitelky budu mít jedničku, díky ní mě čeština začala bavit. Jinak jsem milovala dějepis a hudební výchovu, protože mám pocit, že umím zpívat, ale nerada to ukazuju mezi lidmi.

FILM NEGATIVE
TEREZA TABORSKA

JAKÁ JE VAŠE OBLÍBENÁ KNIHA?

Geniální přítelkyně od Eleny Ferrante. Nebála bych se říct, že mi ta knížka otevřela oči a změnila život. Měla jsem pocit, že je to o mně a o vztahu s mou nejlepší kamarádkou. Přátelství je křehká věc, s níž mnohdy neumíme pracovat.

KTEROU KNIHU BYSTE DOPORUČILA K MATURITĚ?

Na západní frontě klid.

Jméno: Tereza Táborská

Věk: Je mi o rok víc než Máchovi, když zesnul.

Původ: Nymburk

Studium: Učitelství českého jazyka pro 2. a 3. stupeň

To, nebo to:

Moře/Hory

Zima/Léto

Kočka/Pes

Podcast/Písničky

Pizza/Burger

Káva/Čaj

Sladké/Slané

ČTENÁŘSKÝ KLUB

Paní profesorka Táborská také vede čtenářský klub, který má tento školní rok premiéru. Každé dva měsíce se koná nová čtenářská výzva s několika tématy. Členové se sejdou v neformálním prostředí, v klidu u čaje nebo kávy a povídají o knihách, které přečetli. Proberou, co je na knize bavilo a jestli stojí za doporučení. Pokud se chcete dozvědět víc nebo se zapojit, zajděte za paní profesorkou.

SOFIE PERGLOVÁ, TEREZA KRASŇANOVÁ

VŠICHNI TO VÍ, AŽ NA VÍTĚZE SAMOTNÉHO

Dva dny před tím, než dárky naděloval Mikuláš, se rozdávaly ceny ve středoškolské literární soutěži Max&Franz. Na slavnostní ceremonii jsme se vypravili na západ Čech a užili si navzdory nepřízní imunitního systému i techniky.

Prostor hudebního kabinetu Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje vyplňuje hluk konverzace. Necháváme venku zimu, odkládáme na věšák kabáty, abychom se znovu setkali s finalisty literární soutěže Max&Franz. Poprvé to bylo v Pražském literárním domě, o tři týdny dříve – tehdy se finalisté dozvěděli zadání pro finále. Tentokrát, na západě Čech, slavnostně vyhlášíme vítěze a završíme druhý ročník klání, které pro všechny středoškolské studenty pořádá naše škola.

Mrazivé ovzduší si vybralo daň. Kvůli nemoci chybí jeden z finalistů, druhý zase prodlévá ve Španělsku na studijním pobytu, a tak se nemohli dostavit osobně. Organizátoři se sklánějí nad notebookem, telefony a plátnem, snaží se navázat kontakt prostřednictvím dálkového přístupu. Smůla ůřaduje podruhé, nad hudebním kabinetem se klenou bytelné barokní zdi, které nechtějí propustit signál, a tak spojení kolísá.

Zatímco organizátoři bojují s technikou a přenosem dat, finalisté navzájem sdílejí zážitky z psaní svých textů. Ve druhém, závěrečném, kole se šestka poprala se zadáním napsat povídku vyprávěnou v první osobě, kterou museli zakončit větou: „Od toho rána bylo všechno jinak.“ A navíc zakomponovat, jak nejlépe to dovedli, čtveřici slov zvolených porotou. Šlo o úkryt, jazyk, stín a rozežranost.

„Dělalo mi problém začlenit povinná slova do textu. Napsal jsem si verzi příběhu bez nich a až potom je vkládal. Bylo to poněkud kostrbaté, byl jsem spokojený až se třetí verzí,“ vypráví Teodor Fisher.

Organizátorům se povedlo přes telemost přivést Jana Balthasara Cebecauera, který na nás shlíží z plátna, ale s Viet Anh Buiem je to složitější. Kvůli nemoci zvládne jen poslouchat přes telefon, hovor neustále vypadává. Začínáme i s touto svízeli.

Úvodního slova se ujímá Šimon Zajíček, jednatel pořádajícího Gymnázia mezinárodních a veřejných vztahů. Připomíná první ročník, vzpomíná na vznik celého nápadu. „Před tím, než se budova na Klamovce stala součástí naší školy, nacházelo se zde Gymnázium Josefa Škvoreckého. Vedle budovy a učitelů jsme od této školy převzali i nápad pořádat literární klání,“ říká.

Od přání k realizaci to ještě pár let trvalo, ale loni se sen konečně naplnil. Do prvního ročníku se přihlásilo 108 zájemců, což překonalo očekávání, a tak organizátoři zajímalo, jestli se úspěch udrží.

„Dosáhnout úspěchu není nikdy tak složité jako si úspěch udržet. V prvním ročníku se ještě povinně účastnili studenti tvůrčího semináře z naší školy, letos to bylo už plně na vlastní vůli. Sto dva prací zaslali studenti, kteří opravdu chtějí psát zajímavé texty,“ ocenil Zajíček.

Kateřina Surmanová, novinářka, spisovatelka a garantka soutěže, společně se členy poroty následně čtou krátké ukázky z finálových prací, poskytují šestici individuální zpětnou vazbu a vypichují silné stránky v jejich spisovatelském stylu. Program se tak chýlí ke svému vrcholu, k vyhlášení trojice vítězů. Nejprve si přebírají čestná uznání ti, kteří v hodnocení poroty na bednu nedosáhli: Anna Brodská, Alžběta Brzoňová a Jan Balthasar Cebecauer. Podali skvělé výkony, ale trojice kolegů je předčila. Napětí houstne – už brzy se dozvíme, kdo vyhraje první místo a s ním MacBook a místo v porotě na další rok.

Třetí místo získává **Teodor Fischer**. Na druhém se umístila **Adéla Nováková**. A protože si s námi vesmír rád zahrává, jako naschvál, porota vybrala coby vítěze nemocného **Viet Anh Buie**, kterému se posledních dvacet minut vůbec nedá dovolat. Už v průběhu ceremonie prostor ukrytý v srdci historické budovy trval na klidu a ukončoval hovor, a tak nyní všichni víme, že Viet Anh Bui získal zlatou pozici, jenom on to netuší.

Dozví se to až poslední, cestou domů se mu organizátoři dovolají.

„Vítězství mě rozhodně příjemně překvapilo. Je to pro mě důležitá zpětná vazba, která mi dává sebevědomí a potvrzení, že dokážu psát dobrá a působivá díla, a že se vyplatí mému psaní věnovat. Je povzbuzující, když odborná porota ocení téma, které je pro mě tak osobní, jako bylo v povídce Jazyk Stínů,“ radoval se.

Podělil se s námi i o své plány do budoucna. Aktuálně zkouší napsat svůj první scénář. „Tahle výhra mi dodala odvahu a motivaci k tomu, abych posunul své psaní novým směrem a zkusil prozkoumat i jiné literární formy,“ dodal.

Další úspěšný ročník klání literárních talentů máme za sebou, ale soutěž Max&Franz tím rozhodně nekončí. Letos v červnu se otevře ročník třetí. Zadání se teprve odhalí, ale jedno je jisté: bude se pojit s Jihomoravským krajem a Brnem tak, jako v prvním ročníku tematizovalo Prahu a ve druhém Plzeň. Třeba právě vy v sobě máte dostatek talentu, abyste ohromili porotu.

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MAX&FRANZ

- loni se konal druhý ročník, slavnostní vyhlášení vítězů bylo 3. prosince v Plzni
- ve druhém kole vybírala výherní práce čtyřčlenná porota
- první místo získal Viet Anh Bui z Gymnázia Opatov, druhé Adéla Nováková z Obchodní akademie Plzeň a třetí Teodor Fischer z Gymnázia Jana Keplera
- práce finalistů a vítězů jsou k přečtení na webu soutěže www.maxafranz.cz
- třetí ročník se otevře a zveřejní zadání v červnu, zacílí na Jihomoravský kraj

BARBORA ŠEDIVCOVÁ

Někteří z nás už své pedagogy zvládli poznat výborně. Až tak dobře, že o tom skládají básně, a co může profesora či profesorku potěšit víc než řádky dobře míněných veršů? A nás zase nejvíc potěší, když vás bude co nejvíc, co se budete chtít do časopisu zapojit s vlastním postřehem, úvahou, básní, receptem, reportáží, pozvánkou na akci nebo čímkoli jiným, co vás napadne. Protože Klamoffka je náš časopis, časopis ze života školy. Hrňte to na nás!

Vaše redakce

PAN PROFESOR LEBEDA

FILIP BUREŠ

TAK TI ZASE SKLÁDÁM BÁSNIČKU,
TY MŮJ MILÝ MATĚJÍČKU.

SVĚDOMÍ JSEM ZHLUBOKA ZPYTOVAL,
JAK JSEM TU POLOLETKU ZAPRODAL.

KDYŽ JSEM VIDĚL SINUS A COSINUS,
HNED JSEM VĚDĚL, ŽE BUDOU BODY MÍNUS.

MATĚJ ŘÍKÁ: ŘEŠTE ROVNICE,
ZKOUŠKY NEPROVÁDĚJTE, SAMI VYPOČÍTAT,
A HLAVNĚ NEPODVÁDĚJTE.

JABKA, HRUŠKY, PIZZY ROZDĚLTE:
NÁSLEDNĚ MEZI SEBOU VYPOČÍTEJTE.

LÁMAT SI HLAVU S UČIVEM NEMUSÍME,
S MÁŤOU SI TO VŽDY VYSVĚTLÍME.

MATIKA, FYZIKA PŘECE NEJSOU VĚDA,
KDYŽ NÁS UČÍ PAN PROFESOR LEBEDA.

RŮŽOVÉ DESTIČKY SI S SEBOU VŽDY NOSÍ,
ABYCHOM MAZALI TABULI, NÁS POŘÁD PROSÍ.

OBČAS NÁM POVÍDÁ SVÉ PŘÍHODY
A POHÁDKY,
PROTI TOMU NIKDY NEJSOU ŽÁDNÉ NÁMITKY.

AČKOLIV NA NERVY OBČAS LEZU VÁM,
CHCI ŘÍCT, ŽE OPRAVDU VÁS RÁD MÁM.

ROZHODNĚ JSTE MŮJ OBLÍBENÝ UČITEL,
BUDU SE RVÁT, ABY SE Z VÁS STAL ŘEDITEL.

DĚLÁTE HODINY POUČNÉ I ZÁBAVNÉ,
OBČAS TAM I NĚJAKÝ TEN VTIP PADNE.

TEŠÍM SE NA DALŠÍ HODINY A ZÁŽITKY
S TEBOU,
S NEZAMĚNITELNÝM PROFESOREM
LEBEDOU.

AUTORITA A CHARISMA Z NĚHO ZÁŘÍ,
ZKROTIT CELOU TŘÍDU SE MU VŽDY PODAŘÍ.

KDYŽ PŘIJDE DO TŘÍDY, POKAŽDÉ HO
PŘIVÍTÁM VŘELE,
DOUFÁM, ŽE NADOSMRTI Z NÁS BUDOU
PŘÁTELE.

K NAROZENINÁM VÁM TÍMTO PŘEJI,
MIMO ŠKOLU JE OSLAVÍME RADĚJI.

PŘEJI HODNĚ ŠTĚSTÍ, LÁSKY, MATIKY
A ZDRAVÍ V ŽIVOTĚ,
TEĚ S DOVOLENÍM SE MUSÍME OBEJMOUT.

Prosinec ve škole: Od pokusů s bílkovinami k vánočním městům

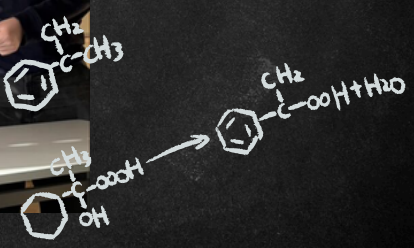
FOTO: MAGDALENA BEZNOSKOVÁ, @KLAMOFFKA

Poslední týdny před Vánoci byly u nás ve škole opravdu nabité. Pátého prosince k nám opět dorazil Mikuláš, který hodné potěšil sladkostmi, zato hříšníci si museli odpykat trest ve formě zpívání před třídou.

Do školy k nám zavítali taky odborníci z VŠCHT, kteří přiblížili téma chemie potravin – od denaturace bílkovin až po živiny v našem jídelníčku. Všechno demonstrovali na názorných pokusech, což bylo velmi přínosné.

Nezapomnělo se ani na svetriádu a tombolu. V té letošní se dala vyhrát spousta krásných cen. Hlavně jich bylo hodně, takže vznikla větší šance na výhru! Od školních mikin, vstupenky na maturitní ples až po speciální „boosty“. Například tanec na maturitním plese s vybraným učitelem nebo osvobození z přepadovky.

Poslední týden před vánočními prázdninami se třídy vydaly na trhy do vánočních měst. Navštívili jsme Vídeň, polskou Vratislav, Budapešť a spousta dalších. Nasáli jsme adventní atmosféru, ochutnali tradiční jídla a poznali sváteční zvyky z různých koutů Evropy.

MAGDALENA BEZNOŠKOVÁ

FOTO: JAN JINDŘICH

JAK JSME ODLOŽILI MOBILY A UŽILI SI ZÁBAVU. VČETNĚ FALEŠNÉHO POŽÁRU

Tři dny bez mobilních telefonů aneb Obrazovky stranou a pozornost jinam. Pro mnohé výzva, pro všechny zkušenost. Projektové dny Klid v pohybu ukázaly, že zažraný zvyk být permanentně online, se dá porazit a mohou ho vystřídat zajímavější chvíle. Když obrazovky a displeje zmizely z dohledu, prostor dostal pohyb, spolupráce i odpočinek. Soustředili jsme se jeden na druhého a také sami na sebe. Odnesli jsme si spoustu nezapomenutelných a mnohdy legračních zážitků. Mimo jiné jsme paní profesorku Růžičkovou podezírali ze žhářství.

Den 1 - Začátek dobrodružství a první výzvy

Vše začalo společným setkáním na Stodůlkách. Zatímco my studenti jsme přišli včas, naši milí profesori měli mírné zpoždění, a to akademickou čtvrt hodinku. Jakmile jsme byli všichni pohromadě, mohlo se začít s plánováním nadcházejících dnů.

Jedním z prvních úkolů bylo sestavení jídelníčku – vaření totiž bylo plně v naší režii. Na první pohled jednoduchý úkol se však brzy ukázal jako překvapivě složitý.

Seznam vysněných jídel rychle zaplnil tabuli – sladké knedlíky, grilovaný sýr a další dobroty... Vypadalo to, že bychom si mohli okamžitě otevřít vlastní restauraci. Jenže pak se objevil rozumný pohled paní profesorky Růžičkové a rázem nám došlo, že realita má svá pravidla a musíme zůstat nohama na zemi. Ihned následovalo přepracování celého jídelníčku. S batohy a karimatkami na zádech jsme se vydali na první společnou výpravu, a to nákup do Albertu.

S plnými taškami jsme jeli metrem a následně autobusem do Benešova. Cesta byla kvůli zavazadlům poněkud náročnější, my jsme si ji i tak užívali s úsměvem, zato řidič však množství našich zavazadel nesl s viditelnou nelibostí. Po příjezdu na místo nás čekalo ubytování ve velkém domě s několika pokoji, společnými prostory a kuchyní. Krátké volno se rychle proměnilo v přípravu toastů pro celou skupinu – úkol náročný, ale zvládnutý.

Následoval přesun do tělocvičny a první lekce jógy, která nás příjemně unavila i uvolnila. Večeři připravovala paní profesorka Růžičková společně se studentkami vyšších ročníků. Večer díky tomu zpestřila nečekaná historka z kuchyně, která vyvolala hodně smíchu. Paní profesorka Růžičková restovala zeleninu tak razantně, až vyvolala obavy, že chce podpálit kuchyni.

Den 2 - Sníh a jóga

Po snídani jsme se vydali na dlouhou procházku. Měli jsme velkou radost, protože drobně sněžilo. Sněhové vločky brzy zdobily naše vlasy i nosy. Cílem procházky byl okruh, který vedl přes tři vesničky. Museli jsme zdolat klikatý lesní terén. Cestičky byly místy mokré a kluzké, takže nejednomu z nás podklouzla noha a nezřídka se ocitl na zemi ve sněhu. To nás vždy rozesmálo, a tak jsme zapomněli i na to, že nám vločky padají za krk a začínají studit. Několikrát jsme se museli zastavit a přesvědčit se, že jdeme správným směrem.

PROJEKTOVÉ DNY

Postupně nás začaly přepadat žízeň a hlad. Cestou zpět jsme uviděli restauraci, ale měli jsme smůlu – cedule na dveřích jasně oznamovala, že je zavřeno. Naštěstí o pár kilometrů dál jsme našli otevřenou restauraci, kde jsme si všichni dali něco dobrého.

Celá procházka trvala asi čtyři hodiny. Když jsme se vrátili na ubytovnu, čekala nás další lekce jógy. Po dlouhé procházce jsme neměli moc sil, ale nakonec jsme si všichni pěkně protáhli tělo a uvolnili svaly. Večer jsme si užili v poklidu. Část z nás sledovala fotbal, zbytek film Pelíšky. Potom jsme si ještě na pokojích povídali.

Den 3 – Poslední jóga a návrat domů

Ráno jsme si naposledy zacvičili jógu, dojedli zbytky jídla, zabalili věci a při tom si zpívali. Naše třídní offline dobrodružství je u konce, čeká nás cesta zpátky do civilizace.

Když jsme dorazili domů a dostali zpět své mobily, uvědomili jsme si, že naše projektové dny naplněné pohybem, sněhovým dobrodružstvím, dobrou náladou a společnými zážitky zůstanou v našich vzpomínkách ještě dlouho. Žádný mobil nenahradí společné zážitky.

Po příjezdu do Prahy jsem asi tři dny cítila menší změnu. Neměla jsem takovou potřebu být na telefonu, dokonce jsem hned první den v Praze zaspala budík. Po pár dnech se začalo všechno vracet do normálu, protože skoro všude jsem mobil potřebovala. Jsem vděčná za tuhle zkušenost a myslím si, že jsem to potřebovala. Offlinový detox by se měl by dělat častěji.

Projektové dny

Každý student 1. až 3. ročníku vyššího gymnázia si mohl zvolit náplň projektových dnů. Projektové dny se konaly na konci listopadu a trvaly tři dny. Studenti volili online přes Teamsy. Uskutečnila se například **Kouzelná chemie**, **Cestovní vlog z Brna**, **Výlet do Karlových Varů**. Některé skupiny zůstaly v Praze a chodily **po stopách komunistického odporu** nebo zkoumaly **historická bojiště**.

KRISTÝNA TERBROVÁ

FOTOGALERIE Z OSTATNÍCH PROJEKTŮ

FOTKY: KATJA WUNDERLIN

VOLNÝ

CANVA

ČAS

ZIMA VENKU, ATMOSFÉRA UVNITŘ: KAVÁRNY A STADIONY

Když venku mrzne, nemusíte jen sedět doma. Připravili jsme pro vás tipy na oblíbené zimní stadiony, kluziště a útulné kavárny v Praze, kde si můžete zabruslit, zahřát se a načerpat zimní atmosféru.

ZIMNÍ STADION BRONZOVÁ

Kluziště na Praze 13 nabízí bruslení pro veřejnost, hokejové i krasobruslařské tréninky – nabídky mohou využít i školy v rámci tělocviku. Stadion je dopravně dobře dostupný a provozovatelé si zakládají na přátelské atmosféře. Zimní stadion Bronzová je v provozu přibližně do konce března.

VEŘEJNÉ BRUSLENÍ

COCOVANKA

Kavárna na adrese U Lužického semináře 34 na Malé Straně nabízí útulné prostředí k posezení s přáteli. Interiér zdobí kožešiny, rostliny a tkaniny, což mu dodává na domáckosti. Mezi zdejší speciality patří horké nápoje, zejména kakao a káva, a sladké dobroty, například tvarohové dorty. Dělají tu i zdravé snídaně.

ICE ARENA LETŇANY

Moderní sportovní areál se nachází na adrese Tupolevova 669 v Letňanech a nabízí veřejné bruslení, hokejové tréninky i prostor pro krasobruslení. Areál má dvě kryté haly s ledovou plochou, takže se tu dá bruslit kdykoliv během roku, nejen v zimě. Provozují tu půjčovnu bruslí, obchod se sportovním vybavením a restauraci.

KAMPA CAFE

Kampa Cafe ve Zborovské ulici na Malé Straně se stalo vyhledávaným cílem pro milovníky vydatných snídaní. Proto si nezapomeňte udělat rezervaci, než se tam vydáte, volný stůl byste jinak hledali těžko. Podávají tu výběrovou italskou kávu, domácí dorty, croissanty, saláty, těstoviny či sendviče a v nabídce je i luxus pro mimořádné dny: snídaňové ústřice.

ZIMNÍ STADION HASA

Stadion se nachází v areálu Hotelu Hasa na adrese Sámova 1 ve Vršovicích. Nabízí veřejné bruslení, hobby hokej, kurzy bruslení i tréninky krasobruslařů a hokejistů, které tu probíhají pravidelně v určených časech. V rámci veřejného bruslení si lze půjčit brusle a nechat je na místě nabrousit. Ledová plocha funguje po celý rok.

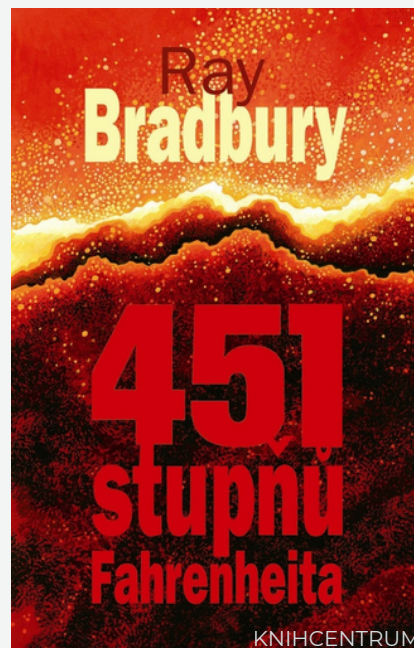
KRISTÝNA TERBROVÁ

KNIHA, KTEROU ČAS NESPÁLÍ

451 stupňů Fahrenheita od spisovatele **Raye Bradburyho** je nadčasový dystopický román. Zaměřuje se na témata jako cenzura, svoboda myšlení, totalitní režim, nukleární válka, konzumerismus a další. Bradbury skvěle využívá svůj styl, aby předal temné poselství.

Děj se odehrává ve fiktivní budoucnosti, kde jsou knihy zakázané. Pokud se nějaké najdou, spálí je hasiči. Hlavním hrdinou je Guy Montag, který pracuje jako požárník. Svou práci má rád a pálení knih ho nijak netrápí. Žije celkem průměrný a ničím nezajímavý život, dokud nepotká mladou ženu Clarisse. Ta mu začne klást otázky a postupně mu otevře oči. Probudí v něm pochybnosti a on začne přemýšlet o povaze své práce. Všechno se zvrtné v momentě, kdy Montag poruší zákon a při jedné akci ukradne knihu. Od této chvíle už nečtete příběh o konformním člověku, ale o muži, který se postaví proti společnosti, ve které žije.

Hlavní téma této knihy spočívá v kritice lidského chování. Ve sci-fi budoucnosti jsou lidé absolutně lhostejní vůči světu kolem sebe. Nechtějí se rozvíjet, bezmyšlenkově sledují televizní programy a zajímá je jenom jejich vlastní potěšení. Média manipulují a slouží k tomu, aby odváděla pozornost od skutečných problémů. Hlavním cílem vlády je, aby lidé zůstali spokojení a nezpochybňovali režim. Veškerá literatura je zakázaná, protože politici nechtějí, aby občané četli cokoli, co by je mohlo potenciálně „urazit“ nebo „vyprovokovat“. Hlavně nemyslet a nevědět, protože znalosti a kritické myšlení jsou považované za hrozbu. Bradbury tímto ukazuje, jak lidská pasivita a slepá poslušnost dokážou přivést člověka ke ztrátě svobody a lidskosti.

Název díla: 451 stupňů Fahrenheita

Autor: Raymond Douglas Bradbury

Žánr: Antiutopie a sci-fi

Rok vydání: 1953 (v českém překladu poprvé 1957)

Země původu: Spojené státy americké

Počet stran: 156 stran (záleží na vydání)

Ray Bradbury napsal tuto knihu v 50. letech minulého století. Byl silně ovlivněn druhou světovou válkou a obdobím takzvané studené války. Viděl, že někteří jedinci inklinují ke ztrátě humanity a že technologie ovlivňují smýšlení. Varuje proto před budoucností, v níž lidé ztratí individualitu a pasivně podléhají okolnostem.

Autor píše v metaforách a symbolech. Dodává svým postavám psychologickou hloubku a zároveň vytváří kontrast mezi odlišnými postavami. Jeho texty často působí temně a znepokojivě, až do poslední chvíle si nejste jistí, jak to s hlavní postavou dopadne. Není to příliš dlouhá kniha, ale zato velmi intenzivní.

Dle mého názoru je 451 stupňů Fahrenheita fantastická kniha a zasluhuje si přečtení. Obsahuje spoustu zajímavých témat, které jsou nám stále dost blízké a neztrácejí relevanci. Na rozdíl od jiných antiutopických knih, jako těch od Orwella, se Bradbury zaměřuje na daleko širší spektrum než jen politické souvislosti – zkoumá podrobně psychologii. Hlavní postava mi byla také velmi sympatická a líbil se mi její vývoj v průběhu příběhu. I záporný antagonista je zajímavý, osobně mě překvapil psychologickou hloubkou.

“

„Černoši nemají rádi Černouška Samba. Spalte ho! Bělochům je proti srsti Chaloupka strýčka Toma. Spalte ji! Napsal kdosi knihu o vlivu kouření na rakovinu plic? A kuřáci brečí? Spalte tu knihu! Žádá se klid, Montagu. Mír, Montagu. Takovéhle věci sem netahejte!“

Kapitán Beatty, 451 stupňů Fahrenheita

”

RICHARD ŽALOUDEK

ČAPKOVO R.U.R. SE NÁS TÝKÁ I DNES

Do světa robotiky se nesmazatelně zapsala česká stopa, protože nebýt Karla Čapka, vůbec by nebylo slova robot. To on ho stvořil a rozšířil ve své divadelní hře z roku 1920 s názvem R.U.R. neboli Rossumovi Univerzální Roboti. Čapek otevřel téma, které je dnes aktuálnější, než kdykoli dřív: vztah člověka k technologiím.

Dobou vzniku spadá do meziválečné éry, do zlatých časů rozkvětu a první republiky. Čapek do dramatu vtiskl tehdejší okouzlení pokrokem a technologickým rozvojem a vyjevil svoje obavy, kam to může vést a co to s lidskou společností udělá.

Na dnešního čtenáře může působit zastarale, že většina postav mluví spisovně a objevují se odborné termíny. I když i mě kvůli tomu kniha místy nebavila, stejně platí, že by si ji měl každý přečíst. Nejen jako jisté varování, ale taky zpětný pohled na to, jak si naši předkové před sto lety mysleli, že bude vypadat budoucnost. Náš dnešek.

Děj se odehrává v továrně, kde se vyrábějí roboti. Bez emocí, zato dokonale výkonní. Lidé je používají coby levnou pracovní sílu, aby sami pracovat nemuseli. Postupně však roboti získávají vědomí vlastní hodnoty a uvědomí si, že je člověk zneužívá. Výsledkem je vzpoura, která vede k téměř úplnému zániku lidstva.

R.U.R. se dá číst jako varování před lidskou pohodlností. Lidé si vytvářejí roboty, aby nemuseli pracovat, ale tím se na nich stanou závislími a ztrácejí vlastní schopnosti. Čapek tím ukazuje, že když se snažíme zbavit veškeré námahy, můžeme přijít nejen o práci, ale i o smysl lidského života.

ANNA MIŘÁCKÁ

KDYŽ ROBOT RONÍ SLZY

Dva zdánlivě protiklady, knihy a robotika, jsou pro většinu z nás nemožná kombinace. Pro spisovatele ale ne. Jestliže máte rádi sci-fi a hranice, kde se stírá rozdíl mezi lidskostí a robotem, budou pro vás naše knižní tipy jako stvořené. Knihy s dějem tak mrazivým a realistickým, až si možná raději vypnete svůj mobilní telefon.

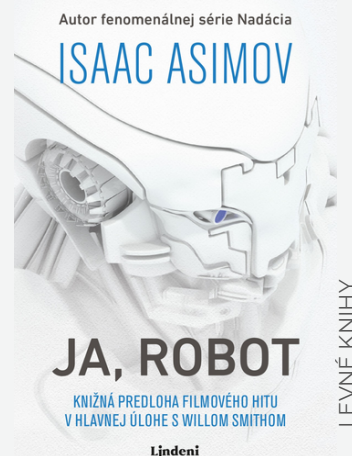
DANIELA OETTER

VOLNÝ ČAS

42

JÁ, ROBOT OD ISAACA ASIMOVA

Klasika, která už od roku 1950 představuje filozofické základy robotiky. Jedná se o sbírku povídek, které postupně vycházely v amerických vědeckých časopisech. Povídky můžete číst samostatně, jednu po druhé i na přeskáčku. Jestli máme jednu jedinou vypíchnout, bude to Hra na honěnou, ve které se poprvé objevují tři zákony robotiky. Asimov je shrnul takto: robot nesmí ničím, co dělá nebo nedělá, ublížit člověku; robot musí uposlechnout příkaz člověka, vyjma případů, kdy by tak porušil první pravidlo; robot musí sebe sama chránit proti poškození, leda by se tak dostal do rozporu s prvními dvěma zákony. Nejzákladnější lidská obava ohledně umělé inteligence spočívá v tom, že se právě tohle zvrhne.

KLÁRA A SLUNCE OD KAZUA ISHIGURA

Pochmurný příběh o robotovi, který se upne na svého pána a plně se poddá prvnímu zákonu od Asimova: nedopustit, aby se člověku ublížilo. Klára je solárně poháněná AI robopomocnice, uchvácená pohledem na Slunce a jeho schopností oživit „mrtvé“ tuláky. Koupí si ji Josie, nemocná holčička, aby si zpříjemnila poslední okamžiky. Klára pevně věří, že pilnými prosbami ke Slunci bude schopná vyvolat kouzlo a Josie uzdravit. Podaří se jí to? Nebo se Slunce rozhodne její přání nevyslyšet?

MOŘE RZI OD C. ROBERTA CARGILLA

Kniha podobného námětu jako známý film WALL-E. Příběh sleduje svět po zániku lidské civilizace a nástupu Universal Intelligence, která v nových pořádcích vládne autoritářsky a s jediným cílem. Zajistit jednotvárnou jednotu, žádné vyčuhování.

Co se stane, když se robůtek určený pouze na sběr odpadu rozhodne tomuto režimu vzdorovat?

KRÁL ČESKÉ KUCHYNĚ

V zimních měsících není nic lepšího než talíř horkého, pomalu vařeného guláše, který provoní kuchyni cibulí a kořením a zahřeje tělo i duši. Tradiční český hovězí guláš je sytý, poctivé jídlo, ideální do chladných dnů, kdy venku mrzne a člověk má chuť na něco opravdu vydatného a domácího.

CO BUDETE POTŘEBOVAT

- 1 kg hovězí klišky nebo plece
- 1 kg cibule
- 3 lžíce sádla
- 3 lžíce mleté sladké papriky
- 1 lžička pálivé papriky
- 1 lžíce rajčatového protlaku
- 4 stroužky česneku
- 1 lžička celého kmínu
- sůl
- čerstvě mletý černý pepř
- cca 600 ml horkého hovězího vývaru nebo vody
- 1 lžička sušené majoránky
- špetka chilli (lze vynechat)

POSTUP

PŘÍPRAVA ZÁKLADU

Cibuli oloupejte a nakrájejte najemno.

V těžkém hrnci rozehejte sádlo a cibuli pomalu restujte do tmavě zlaté barvy (cca 20 minut). Tento krok je klíčový – čím tmavší cibule, tím lepší guláš.

MASO

Maso nakrájejte na větší kostky.

Přidejte k cibuli a zprudka opečte ze všech stran, aby se zatáhlo.

Přisypte kmín a krátce orestujte.

DUŠENÍ

Hrnc stáhněte z ohně, přidejte sladkou a pálivou papriku a rajčatový protlak.

Rychle promíchejte, aby paprika nezhořkla.

Zalijte horkým vývarem tak, aby bylo maso téměř ponořené.

Osolte, opepřete, přiklopte a na mírném ohni duste 2–3 hodiny, dokud maso není úplně měkké.

Ke konci vaření přidejte prolisovaný česnek a promnutou majoránku.

Pokud je guláš řídký, odkryjte hrnc a nechte dál zvolna probublávat. Doladte solí, pepřem nebo chilli.

PODÁVÁNÍ

Podávejte s houskovým nebo bramborovým knedlíkem, případně s čerstvým chlebem. Tradičně se servíruje s cibulkou, kyselou okurkou nebo feferonkou.

TIPY:

- Guláš se nezahušťuje moukou – správnou konzistenci udělá cibule.
- Nejlepší je druhý den, kdy se chutě krásně propojí.

JULIE MATYASKO

DAN VONDRA:

HLAVNÍ JE, ABY VÁM TADY CHUTNALO

Školní jídelna není jen o obědech, ale hlavně o lidech, kteří je každý den připravují. Jedním z nejoblíbenějších kuchařů je bezpochyby Dan Vondra. Dokazuje, že i školní jídelna může být místem, kde se vaří s chutí a nadšením. Nejde jen o recepty, ale hlavně o přístup. A přesně ten Dan do své práce dává každý den. Rozhodli jsme se ho proto trochu vyzpovídat – ne formálně, ale tak, jak ho známe: v klidu, na rovinu a bez zbytečných frází.

Víme o tobě, že jsi vystudoval kuchařskou školu. Byl to tvůj plán už od začátku?

Mě vaření bavilo, byla to jasná volba. Pořád se mě to drží.

Vaříš rád i mimo práci?

Není to jen zaměstnání, spíš vášeň. Když vaříš jen proto, že musíš, na jídle se to pozná.

Jaké máš další koníčky?

Občas hraju videohry. Hlavně League of Legends a Rocket League, ale nesedím u toho celý den.

Bereš do úvahy, že vaříš hlavně pro studenty?

Určitě. Snažím se, aby vám chutnalo. Jasně, jsou pravidla a normy, co musíme dodržovat, ale hlavní je, když vidím, že nevracíte plný talíře. To potěší.

Co je pro tebe na téhle práci nejdůležitější?

Že dává smysl. Vaříš pro lidi, který pak mají energii na školu. A největší odměna je, když někdo řekne, že mu to fakt chutnalo.

ADAM HADŽIĆ, KONSTANTIN SHOPOV

RECEPT OD DANA VONDRA: KLASICKÝ BRAMBOROVÝ SALÁT

Bramborový salát patří mezi stálice české kuchyně. Patří sice k Vánocům, ale i ve školní jídelně si ho rádi dáváme častěji. Dan Vondra sází na jednoduchost a poctivé suroviny.

Co budete potřebovat:

brambory, mrkev, sterilované okurky a hrášek, majonéza, sůl

Jak na to:

Brambory ve slupce se uvaří doměkka a nechají vychladnout, pak se oloupou a nakrájí na menší kostky. Mrkve se vaří zvlášť a nakrájí najemno, stejně tak okurky. Hrášek stačí scedit, vše promíchat s majonézou a dochutit solí. Důležité je salát nemíchat moc dlouho, aby si zachoval pěknou strukturu. Nakonec se nechá alespoň půl hodiny odležet v chladu.

Tip od Dana: „Nejlepší je druhý den. Chutě se spojí a je to prostě lepší.“

ADAM HADŽIĆ, KONSTANTIN SHOPOV

